

Výklad cez IS (2020) V. (31.3.)

1. složená slovesá

jde o slovesa se strukturou:

2. základ (první sloveso) + druhé sloveso

1. – *príponové sloveso vyjadruje spôsob/fázovosť*

príponové sloveso býva **obyčajne** *predmetové* (vt):

つける = priloženie, pridanie, „pri-“

はじめる = začať

おわる = skončiť, dokončiť, „do-“

かける = začať, „roz-“

だす = smerom von, „vy-“

いれる、こむ = smerom dovnútra, „do-/v(o)-“

きる = dokončiť do úplna, urobiť všetko (tabekiru = zjesť všetko)

つくす = vyčerpať, urobiť všetko (cukaicukusu = použiť všetko, „vypoužívať“)

なおす = pre-, znovu, nově něco udělat, opravit (kakinaosu = přepsat, iinaosu = říct jinak)

ale – NB - väzba celej zloženiny ostáva taká, akú má **pôvodné** sloveso:

2-hadžimeru, 2-dasu, 2-owaru.

„vi“ aj „vt“:

が 走り出す rozbehne sa.

を 取り出す

が 駆けつける

を 投げつける

- だす

思い出す *spomenúť si, spomínať.*

考えだす 1. vymyslieť. vymyslieť si (výhovorku). 2. pripomenúť si, spomenúť si. 3.

zamyslieť sa (= kangaehadžimeru)

- つける

はせつける = pribehne

かけつける = pribehne

を 聞きつける = začuje (vzlyky)

投げつける = hodí (smerom na)

ピストルを突きつける = namieri pištoľ

- こむ

投げ込む = vhodit' (dovnútra)

読み込む = načítavať (program – v PC, z netu)

- かける

話しかける = osloví, prihovori sa (komu)

しかける :

1. začat' (čo), pustit' sa do 2. nastavit', nastražit' (bombu) 3. vyvolať (hádku), začat' (vojnu)

人に話を仕掛ける

座ろうとしかけて

爆弾を仕掛ける

戦争を仕掛ける

喧嘩をしかける

pustit' sa do oslovovania ľudí

keď si išiel sadnúť

nastražit' bombu

pustit' sa do vojny

vyvolať hádku

- つくす = vyčerpať, „všetko“ (urobiť)

使い尽くす

- きる = úplne, celé

食べきれない = nevládzem zjest' všetko

乗り切る = prekonať, zvládnuť, dostať sa cez (ťažkosti)

- かねない = nemám problém s ..., bez ťažkostí (robím...)

-KOSU, -KOERU

乗り越す norikosu = prevezie sa, zabudne vystúpiť

乗り越える norikoeru = prelezie (plot); prekoná (prekážky)

2. – *predponové slovesá*:

prvé sloveso vyjadruje spôsob, druhé celkovú činnosť:

取り替える vs. 替える

叩き割る = rozbiť kladivom

押し入る (- いる !) = vlámať sa

3. – *potenciálový tvar je vlastne tiež pôvodne zložené sloveso – príponové je tam eru=získať.*

Toto sloveso sa však zachovalo aj ako samostatné v ustrnulej fráze z klasického jazyka:

止むを得ない „nedá sa zastaviť“ = nedá sa vyhnúť:

1. それは止むを得ないことだ。

2. 止むを得ない場合には

3. 止むを得ない事情のために

1. To sa nič nedá robiť.

2. V prípade nutnosti, Ak bude treba

3. „Kvôli neodkladným okolnostiam“, Z neodkladných dôvodov.

2. Zjednot'te odpovádající si části novinových správ a spište kompletne oba články Basu-ni... a Šindžuku-de...

3. Přeložené tři články do japonštiny si porovnejte s originály v učebnici

vyvod'te si závěry z rozdílů:

- udělal(a) jsem chybu?
- mohlo by to být i tak, jak jsem to napsal(a) já, a jde jen o stylistickou variantu.

4. (pro studenty „cvičení“

ústně se naučte převyprávět:

1. co se dělo v klenotnictví během loupeže a co který svědek uváděl
2. obsah tří článků